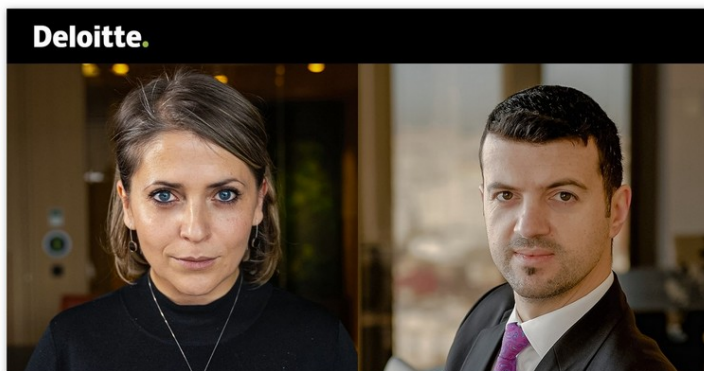

Indicator de avertizare în inspecția fiscală – verificările derulate de ANAF la persoanele fizice, în urcare pe un drum cu înclinare de 70%

Controalele derulate de autoritățile fiscale la persoane fizice au luat amploare în ultimii cinci ani, pe fondul diversificării surselor de venit ale acestora și al constatării unor situații în care veniturile astfel obținute au fost incomplet declarate. Prin urmare, în cadrul programului de stimulare a conformării voluntare a contribuabililor, autoritățile fiscale centrale au desfășurat importante acțiuni de verificare, care fie au ținut de domenii cu risc ridicat de nedeclarare a veniturilor obținute, cum ar fi tranzacționarea criptomonedelor, activitățile de înfrumusețare, promovarea în online a anumitor produse etc., fie au vizat persoane în cazul cărora au fost identificate discrepanțe între veniturile declarate și cele estimate de ANAF (diferențe mai mari de 50.000 de lei într-un an).

În același timp, legislația a tot fost adaptată la tendințele identificate în practică, astfel încât să fie creat un cadru suficient de larg pentru desfășurarea activităților de control asupra persoanelor fizice. Așadar, în prezent, contribuabilii din această categorie pot fi supuși fie unei „verificări a situației fiscale personale” – echivalentul inspecției fiscale pentru societățile comerciale, cu toate implicațiile pe care aceasta le presupune (verificare care este exclusiv de competența ANAF, are o perioadă lungă de desfășurare, cuprinde o analiză aprofundată a situației, se încheie prin emiterea unei decizii de impunere etc.), fie unei „verificări documentare” (care poate intra și în competența Direcției Generale Antifraudă, se desfășoară mai rapid, iar decizia de impunere se emite sub rezerva verificării ulterioare).

Evoluția acestor controale este clar evidențiată de datele cuprinse în rapoartele ANAF. Astfel, dacă pe întreg anul 2022 au fost finalizate 284 de acțiuni de control la persoane fizice, în urma cărora au fost emise 141 de decizii de impunere, cu o valoare totală de 47,6 milioane de lei, în 2023 se constată o creștere semnificativă a verificărilor pentru această categorie de contribuabili. Doar în primele trei trimestre ale anului trecut, ANAF a finalizat 512 acțiuni de control (reprezentând o creștere de peste 80% față de tot anul 2022), soldate cu 127 de decizii de impunere, cu o valoare totală de 53,5 milioane de lei.

Schimbari drastice adoptate în 2023

Și cel mai probabil cifrele vor fi mult mai mari începând din acest an, cel puțin în privința sumelor cuprinse în deciziile de impunere, având în vedere noile reglementări de impact în această zonă adoptate în 2023. Este vorba, pe de o parte, de apariția unor norme specifice (prin ordin al președintelui ANAF) pentru persoanele „cu averi mari”, de peste 25 de milioane de euro, și, pe de altă parte, de creșterea cotei de impozitare a veniturilor a caror sursă nu a fost identificată, de la 16% la 70%, prevăzută în Legea nr. 296/2023. Cu alte cuvinte, controalele desfășurate asupra persoanelor fizice ar trebui să aducă de cel puțin patru ori mai mulți bani la bugetul de stat în perioada următoare, prin simpla majorare a cotei de impunere, fără a lua în considerare dobânzile și penalitățile aferente.

În aceste condiții, persoanele fizice vizate de controale ANAF [trebuie să se informeze](#) de când se aplică impozitarea cu 70% a veniturilor din surse neidentificate, care este baza de impunere și ce probleme poate să genereze, cum trebuie să abordeze sau să se pregătească pentru o astfel de verificare și care sunt potențialele remedii.

Practica de până acum ne arată că un astfel de control solicită enorm de mult timp din partea contribuabililor nu doar pentru o colectare a documentelor ce trebuie puse la dispoziție (spre exemplu, extrase de cont bancare pentru conturi care au fost între timp închise, retragere de

duplicate din birourile notarilor publici acolo unde nu se mai gasesc originalele, solicitare de adeverințe în original de la platitori de venituri din afara României etc.), dar și pentru organizarea lor de maniera ceruta de legislație, cu explicații suficient de detaliate, dar, totuși, prezentate sintetic, astfel încât ele sa poata fi ușor înțelese de catre autorități. Suplimentar, am observat ca fiind extrem de importante înțelegerea corecta a tipului de informație solicitata în cadrul verificarii, a termenelor disponibile pentru livrarea lor catre autorități precum și gasirea unui echilibru între formalismul impus de lege pentru solicitarea/transmiterea informațiilor și documentelor și crearea unui canal rapid de comunicare cu autoritățile pentru clarificarea anumitor aspecte. Și, nu în ultimul rând, am sesizat ca uneori controlul, prin natura investigativa pe care o are, tinde sa se extinda informal și asupra altor perioade decât cea verificata, fie pentru ca persoanelor fizice le sunt solicitate documente care preced cu mult perioada supusa controlului, fie pentru ca persoanele fizice însele ofera informații și documente care vizeaza o perioada ulterioara celei supuse controlului pentru a documenta unele raspunsuri la notele explicative solicitate. În orice caz, o buna cunoaștere atât a textelor de lege, dar și a practicii instanțelor pe subiectul verificarii situației fiscale personale este esențiala, dar nu suficienta.

Ramâne ca fiecare dintre cei vizați, chiar daca nu considera ca exista motive pentru a se afla pe lista persoanelor fizice cu risc de neconformare, sa se obișnuiasca cu gândul ca s-ar putea sa fie la un moment dat supus unei verificari fiscale și sa se pregateasca pentru ceea ce va însemna o dificila urcare pe un drum cu înclinare foarte abrupta.